

Η ανατρεπτική σκηνοθεσία του έργου *Όρνιθες* από τον Κ. Κουν

Ο σκηνοθέτης δίνει τη δική του ερμηνεία στο έργο και κάποτε μπορεί να προκαλέσει με την ανατρεπτική σκηνοθεσία που προτείνει, ειδικά όταν πρόκειται για ένα κλασικό έργο. Ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα από το ελληνικό θέατρο είναι το ανέβασμα του έργου «Όρνιθες» του Αριστοφάνη σε σκηνοθεσία Καρόλου Κουν. Η πρώτη παράσταση του έργου στο Ηρώδειο το 1959 προκάλεσε σάλο, δέχτηκε αρνητικές κριτικές, θεωρήθηκε καλλιτεχνικό σκάνδαλο και με παρέμβαση της πολιτείας ακυρώθηκε η προβλεπόμενη δεύτερη παράσταση. Η παράσταση αυτή, όπου συναντώνται τα τέσσερα ιερά τέρατα του καλλιτεχνικού στερεώματος - Ο Κάρολος Κουν (σκηνοθεσία), ο Μάνος Χατζιδάκις (μουσική), ο Γιάννης Τσαρούχης (σκηνικά-κοστούμια) και η Ζουζού Νικολούδη (χορογραφία) - θεωρείται πλέον κλασική και αναβίωσε με την αρχική της σκηνοθεσία πολλές φορές. Το 1962, αφού δουλεύτηκε ξανά, παρουσιάστηκε στο Φεστιβάλ των Εθνών, όπου απέσπασε θριαμβευτικά σχόλια και βραβεύτηκε.

Σύνθεση κειμένου με βάση σχετικά δημοσιεύματα: Άβρα Αυδή

Ασκήσεις

1. Να διαβάσετε και το δημοσίευμα της Γιώτας Συκκά [«Οι Όρνιθες» του Κουν μισόν αιώνα μετά](#), που αναφέρεται στην ιστορική παράσταση του Κουν, με αφορμή την αναβίωση της παράστασης το 2008 με τη σκηνοθετική επιμέλεια των Διαγόρα Χρονόπουλου, Κωστή Καπελώνη και Θοδωρή Γράμψα.

- Για ποιους λόγους φαίνεται ότι η πρώτη παράσταση προκάλεσε σάλο;
- Η συντάκτρια του κειμένου τονίζει ότι η παράσταση του Κουν τόλμησε την ουσιαστική αναμέτρηση ακαδημαϊσμού και μοντερνισμού. Πώς αντιλαμβάνεστε αυτό το σχόλιο;
- Να διαβάσετε τα παρακάτω αποσπάσματα στα οποία δύο σκηνοθέτες αναφέρονται στην προσπάθειά τους να αναβιώσουν την ιστορική παράσταση του Κουν. Ποιος είναι ο προβληματισμός τους σχετικά με

την αναβίωση; Τι προσπάθησαν να πετύχουν;

α) Προσπαθούμε να αναβιώσουμε την παράσταση όχι με τη μουσειακή έννοια. Κρατάμε την αισθητική και τους ρυθμούς, αλλά με μία σύγχρονη υποκριτική αντιμετώπιση, υποστήριξε ο Μίμης Κουγιουμτζής που συμμετείχε στην αναβίωση της παράστασης το 1997.

β) Δεν μπορείς να ξεφύγεις από την αρχική παράσταση. Αλλωστε η Ζουζού άφησε και στα χαρτιά τη χορογραφία της. Τα βασικά στοιχεία που ήθελε ο Κουν τα κρατάμε. Δεν είναι αναβίωση με την έννοια της μίμησης. Νομίζω πως η παράσταση βγήκε φρέσκια, ζωντανή, στο ύφος του Θεάτρου Τέχνης. Βέβαια, κουβαλάει μύθο βαρύ, τονίζει ο Διαγόρας Χρονόπουλος, που σκηνοθέτησε την παράσταση του έργου το 2008.

- Ποιες σκέψεις σας δημιουργούνται από αυτή την ιστορία της παράστασης του Κουν;

2. Να παρακολουθήσετε τη βιντεοσκοπημένη παράσταση του έργου που δόθηκε στην Επίδαυρο το 1975 και να καταγράψετε τις εντυπώσεις σας.

α) <https://www.youtube.com/watch?v=c9rOJbLNTzw>

β) <https://www.youtube.com/watch?v=CDatcu4CWwM>

3. Δείτε το δημοσίευμα [Πτήσεις χαράς στην Επίδαυρο](#) της Γιώτας Συκκά για την παράσταση του έργου *Όρνιθες*, το 2016, σε σκηνοθεσία Νίκου Καραθάνου, ο οποίος δήλωσε: «Στους Όρνιθες αυτό μου άρεσε: η επιθυμία πτήσης, η προσπάθεια να υψωθούμε. Όταν είσαι μικρός, κοιτώντας δεν έχει ταβάνι. Μεγαλώνοντας μάθαμε να το ορίζουμε». Αντλώντας έμπνευση από αυτά τα λόγια του Καραθάνου, να γράψετε τις σκέψεις σας.